

Bu sayfa Őu linkten yazdırılmıŐtır: [http://www.risaleonline.com/soru-cevap/baba-hakki-mi-koca-hakki-mi]

[Fıkıh](#) [Dünyadaki İmtihan](#) [Ahlak](#) [Güzel Huylar ve Güzel Ahlak](#) [Kötü Huylar ve Kötü Ahlak](#) [Sosyal Meseleler](#)

Soru

Baba Hakkı mı, Koca Hakkı mı

Dinimizce babamın dediğimi olmalı eŐimin dediği mi? Arada kaldım ne yapmalıyım?

Cevap

İslamda anne-babanın ve kocanın ayrı ayrı önemli hakları vardır. Hem kocanın hem de anne-babanın haklarını kırmadan yerine getirmeye çalışmak ideal olanıdır. Allah'a isyanda kula itaat yoktur hadisi ve kaidesiyle onların istek ve emirleri Allah'ın emir ve yasaklarına uygun olduğu müddetçe onları dinleyelim.

İslama göre bir hanım evlenip kocasının evine geldikten sonra sorumluluk kocaya geçer. Babanın hakkı devam eder ama kocanın sorumluluğu bir adım öne geçer gibi duruyor. Çünkü ayet ve hadislerde kocaya itaat üzerinde çok durması, bir hadiste peygamberimizin, insanın insana secde etmesi caiz olsa idi kadının kocasına secde etmesini emrederdim demesi ve "İbn Batta'nin Ahkâmü'n-nisâ da Enes'ten naklettiğine göre: Bir adam yolculuğa çıktı ve karısınada evden çıkmasını yasakladı. Arkadan karısınada Babası hastalandı, o da onu ziyaret için Rasûlüllah'tan izin istedi "Allah'tan kork, kocana muhalefet etme" buyuruldu. Derken Babası öldü, kadın babasının cenazesinde bulunmak için Rasûlüllah'tan izin istedi. "Allah'tan kork, kocana muhalefet etme" cevabını aldı. Bunun üzerine Allah onu kocasına itaatından ötürü affettiğini Rasulüne vahyetti." gibi rivayetlerden anlaşıldığı üzere kocanın hakkı öne geçmektedir.

Bununla birlikte anne-baba durmadan sizin ailenize karışması uygun değildir. Siz artık ayrı bir aile kurmuşsunuz.

Bütün bunlarla birlikte anne-babayı kırmadan rızalarını alarak devam etmek en iyisidir.

Bu noktada bir kaç rivayet ve izahı şöyledir:

Ebu davud, nikah kitabı,

39-40. Kocanın, Karısı Üzerindeki Hakları

Hn, 2140. ...Kays,b. Sa'd'dan demiştir ki: "Ben Hîre'ye geldiğim zaman Hîre'lilerin baş kumandanlarına secde etmekte olduklarını gördüm ve (kendi kendime) Rasûlullah, secde edilmeye onlardan daha lâyıktır, dedim. (Bunun üzerine) Rasûl-i Ekrem'in yanına gelip;

"Hireye gitmişim. Onları (Hirelileri) başkumandanlarına secde ederlerken gördüm. Ey Allah'ın Rasûl-ü, sen secde edilmeye (onlardan) daha layıksın" dedim.

(Resûl-i Ekrem de) "Sen (buna) inanıyor musun? Sen benim kabrime uğramış olsan ona secde eder misin?" diye sordu. (Ben de);

"Hayır" diye cevap verdim. Bunun üzerine (Rasûl-i Ekrem-Efendimiz)

"(Bunu) yapmayınız, eğer ben (insanlardan) birinin (diğer) birine secde etmesini emredecek olsaydım kadınların kocalarına secde etmelerini emrederdim. Çünkü Allah kadınlar üzerine kocalar için bir hak koymuştur" buyurdu.

Açıklama

İslam dini tevhid dinidir. Allah'tan başka bir varlığa secde etmek İslâmın tevhid esasına ve ruhuna aykırı olduğundan yasaklanmıştır. Binaenaleyh ezeli ve ebedi olan mutlak kuvvet ve kudret sahibi Allah tealadan başkasına secde etmek yasaktır haramdır. Allah teâlâ, Kur'an-ı Kerim'inde "Erkekler kadınlar üzerine yöneticidirler. Çünkü Allah kimini kimine üstün kılmıştır ve cünki erkekler (kadınlara) mallarından harcamaktadırlar" buyurarak erkeklerin kadınlar üzerinde yönetici olduklarını ifade etmişse de insanların birbirlerine secde etmelerine asla izin vermemiştir.

Bazı Hükümler

1. Ne kadar güçlü ve kuvvetli olursa olsun bir yaratığa secde etmek asla caiz değildir. Secde ancak aziz ve celil olan Allah teâlâ hazretlerine yapılabilir.

2. Erkeklerin zevceleri üzerindeki hakları büyüktür. Nitekim meallerini sunacağımız şu hadis-i şeriflerde bu gerçeği dile getirmektedir.

"Husayn b. Muhsan'in halası bir ihtiyacından dolayı Rasul-i Ekrem'in yanına gitmişti. Rasûl-i

Ekrem ona "evli misin?" diye sordu. O da "evet" diye cevap verdi. Rasûl-i Ekrem bu defa "ona karşı hizmetin nasıldır?" dedi. Kadın: "Gücüm yettiği kadar ona hizmette kusur etmiyorum" deyince, Rasûl-i Ekrem "sen ona karşı hizmetine dikkat et. Çünkü senin cennete girmen de cehenneme girmen de ona yapacağın hizmete bağlıdır." buyurdu.

"Âişe (r.anha) dedi ki: "Rasûlullah (s.a.)'e "kadın üzerinde en büyük hakkı olan kimdir?" diye sordum da "kocasıdır" cevabını verdi." Erkek üzerinde en büyük hakkı olan kimdir?" dedim. "Annesidir" buyurdu."

İbn mace nikah bab, 4, hn, 1852, 1853

4- Erkeğin Karısı Üzerindeki Hakkı (nın Beyânı) Babı

1852) Âişe (Radtyaîlâhü anhâyâan rivayet edildiğine göre; Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle demiştir:

«Eğer ben her hangi bir kimseye, her hangi bir kimsenin secde etmesini emretmiş olsaydım kadına, kocasına secde etmesini emre-decektim. Ve eğer bir erkek karısına kırmızı bir dağdan siyah bir dağa ve siyah bir dağdan kırmızı bir dağa taş taşımalarını emretseydim kadının görevi ve uygun olan hareketi bu işi yapmak idi.»"

Not: Zevaid'de şöyle denmiştir: Bu hadisin senedindeki râvi AU bin Zeyd zayıftır. Lâkin bu hadisin başka senedleri vardır. Ve Tirmizi ile Nesai'nin rivayet ettikleri Talk bin Ali (R.A.)'ın hadisi ile Tirmizi ve ibn-i Mace'nin rivayet ettikleri Ümmü Seleme (R-AVnm hadisi bu hadis için iki şahit durumundadır.

İzahı

Zevâid türünden olan bu hadis kocasının karısı üzerindeki hakkının büyüklüğüne delâlet eder. Allah Teâlâ'dan başka hiç bir varlığa secde edilmesinin küfür olduğu malumdur. Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) bu hadiste: «Eğer Allah'tan başka bir kimseye...» buyruğu koca hakkının azametinden kinayedir. Kırmızı bir dağdan siyah bir dağa ve siyah bir dağdan kırmızı bir dağa taş taşımak faydasız ve çetin bir iş olduğu halde bunun gibi bir teklifte bile karıya yakışır hâl kocasına itaat etmek olunca başka hususlardaki emirlere itaat etmenin durumu besbelli olur. Hadiste dağ renklerinin değişik gösterilmesinin hikmeti dağlar arasındaki mesafenin uzaklığını bildirmek içindir. Çünkü renkleri değişik olan dağlar genellikle bir birine yakın olmaz.

Hadisin secde ile ilgili baş kısmının benzerini Tirmizi, Eb'û H ü r e y r e (Radıyallâhü anh)'den merfu' olarak rivayet etmiştir.

Yine notta işaret edilen Ümmü Seleme (Radıyallâhü anhâ) 'nın hadisi ise 1854 nolu hadistir.

1853) Abdullah bin Ebî Evfâ (Radtyaltâkü ankümâ)'ân; şöyle demiştir :Muâz (bin Cebel)

(Radiyallâhü anh) (Şam'dan Medîne-i Münev-vere'ye) geldiği zaman Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'e secde etti. Efendimiz (onun bu hareketini red etmek üzere) :

"Bu ne Yâ Muâz?" buyurdu. Muâz:

Ben Şam'a vardım, onların, reislerine ve emirlerine secde ettiklerine rastladım. Bu (secde) işini zâtınıza yapmamızı içimden arzuladım, diye cevap verdi. Bunun üzerine Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) :

-Sakın (böyle bir şey) yapmayın. Çünkü eğer ben Allah'tan başkasına secde etmeyi her hangi bir kimseye emir etmeyi caiz gorseym-dim, karının kendi kocasına secde etmesini emrederdim. Muham-med'in nefsi (kudret) elinde olan (Allah) 'a yemin ederim ki kadın, kocasının hakkını ödeyinceye kadar, Rabbinm hakkını ödemiş olmaz ve eğer kadın deve (sırtındaki) semer üzerinde (binmiş) iken kocası kendisini (cinsi münâsebet için) istemiş olsa kadın kocasına mani olamaz."

Not: Zevâid'de şöyle elenmiştir : İbn-i Hibbân bu hadisi kendi sahihinde rivayet etmiştir. Sindi: Bana öyle geliyor ki Zevâid bu sözyle hadisin sahih olduğunu kastediyor.

İzahı

Zevâid türünden olan bu hadisin İbn-i Hibbân tarafından da rivayet edildiği notta belirtilmiştir. Tuhfe yazan da bu hadîsin T i r m izi' nin şerhinde naklettikten sonra A h m e d bin Hanbel tarafından da rivayet edildiğini bildirmiştir.

Muâz (Radiyallâhü anh) isminde birkaç sahâbî vardır. Bu hadiste anılan M u â z' in hangi zât olduğuna dâir bir kayda rastlamadım. Fakat Hulâsa'da anılan bu isimli saha bil erden müellifimiz tarafından hadîsleri rivayet olunan iki zâtın birisi Muâz bin Enes el-Cüheni' dir. Bu zâtın tek râvisinin, onun oğlu S e h l (Radiyallâhü anh) olduğu bildiriliyor. Diğer zât Muâz bin Cebel (Radiyallâhü anh)'dir. Bu zâtın râvileri çoktur. Söz konusu zâtın bu olduğu kanaati hâsıl olduğundan parentez içi ifâde ile işaret edilmiştir. Ancak elde mevcut kitaplarda Muâz (Radiyallâhü anh) 'm hangi tarihte Şam'a' gidip oradan döndüğüne dâir bir kayda rastlamadım. Sindi* nin beyânına göre bâzı râviler M u â z (Radiyallâhü anh) Yemen' den döndüğü zaman Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) secde etmiştir, demişlerdir. Sindi'nin bu beyânı Muâz (Radiyallâhü anh)'in İbn-i Cebel olan zât olduğuna delâlet eder.

Hadiste geçen "Esakıfa" çoğuludur. Onun tekili "Uskuf" ve "Us-kuff'dur. Bu kelimelerin çoğulu "Esâkıyf" şeklinde de olabilir. Kamus tercemesinde şöyle deniliyor: Hıristiyanlıkta Mıtram, kadı, Uskuf, müftü, Kissîs, müderris mesabesinde kullanılır. Daha geniş izah için Kamus veya tercemesine müracaat edilebilir.

Tercemede ifâde ettiğim gibi hadîsteki bu kelimeler ile hıristi-yanlann reisleri ve emirleri mânâsı kastedilmiştir.

Hadîsin Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'e ait bölümünün baş kısmında Allah'tan başka hiç bir varlığa secde edilmesinin caiz olmadığı belirtildikten sonra bir önceki hadîste

olduğu gibi kocanın karısı üzerindeki hakkının büyüklüğü ifâde buyuruluyor ve daha sonraki kısımda, bir kadın, kocasının hakkını ödemedikçe Rab-binin hakkını ödemiş olamayacağı belirtiliyor. Çünkü kocanın hakkı Allah'ın emri ile sabittir, bu emre riâyet edilmedikçe Allah'a tam itaat edilmiş olunamaz. Hadisin son kısmında önemine binâen özellikle kocanın ailevî temas isteğine, karısının mutlaka uymak zorunluluğu bildiriliyor. Şiddetli hastalık gibi seran özür sayılan bir engel bulunmadıkça kadın kocasının bu isteğine uymak mecburiyetindedir.

Lütfen bakınız.

<http://www.risaleonline.com/soru-cevap/islamda-koca-hakki>

-